

Kaupunginhallitus 28.03.2022 § 101

§ 101

Oikaisuvaatimus ja vaatimukset täytäntöönpanon kieltämisestä Bemböle förskolan ja Bemböle skolan toiminnan lakkauttamista koskevassa asiassa

Valmistelijat / lisätiedot:
Westerlund Mia
Kujala Riina
Stolt-Haglund Ida
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-aho Harri

Kaupunginhallitus hylkää 14.3.2022 saapuneen oikaisuvaatimuksen ja vaatimuksen täytäntöönpanon kieltämisestä sekä 11.3.2022 saapuneen vaatimuksen täytäntöönpanon kieltämisestä, jotka on tehty kaupunginhallituksen päätöksestä 7.3.2022 § 71.

Perusteet: Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, päätöksentekijä ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lain vastainen. Oikaisuvaatimus tai valitus ei käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Laukkanen teki seuraavan muutosehdotuksen:
Kannatan oikaisuvaatimusta ja täytäntöönpanon kieltämistä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi Laukkasen ehdotuksen raukeavan kannattamattomana.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Asian aiempi käsittely

Svenska rum -lautakunta käsitteli kokouksessaan 17.2.2022 § 18 Espoon ruotsinkielisen Bemböle förskolan ja Bemböle skolan sekä koulun johtokunnan toiminnan lakkauttamista 1.8.2022 alkaen. Svenska rum -lautakunta päätti, että koulun tai esikoulun toimintaa ei lakkauteta. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ilmoitti 18.2.2022 käyttävänsä otto-oikeutta lautakunnan päätökseen asian saattamiseksi kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Kaupunginhallitus käsitteli asian 7.3.2022 § 71. Kaupunginhallitus päätti, että

1 Svenska rum -lautakunnan päätös 17.2.2022 § 18 kumotaan,
2 Bemböle förskolan toiminta päättyy 31.7.2022,

3 Bemböle skolan toiminta päättyy 31.7.2022 ja oppilaille osoitetaan uusi lähikoulu 1.8.2022 voimassa olevien oppilaaksiottoalueiden perusteella, 4 Bemböle skolan johtokunnan toiminta päättyy 31.7.2022.

Kaupunginhallitus totesi lisäksi päätöksessä seuraavaa:

Lisäksi kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että koulunvaihto sujuu joustavasti ja että oppilaiden ja perheiden toiveet otetaan huomioon prosessissa. Perheitä on kuultava ja erityistä painoarvoa on annettava koulumatkoille ja kaverisuhteille. Tavoitteena on, että kaikkien oppilaiden koulumatka on turvallinen ja heillä on mahdollisuus jatkaa hyviä kaverisuhteita.

Kaupunginhallitus toivoi päätöksessä lisäksi seuraavaa:

- Kaikki ne oppilaat, jotka käyvät nyt Bemböle skola tai Bemböle förskola, saavat valita, mihin kouluun he siirtyvät. He voivat valita joko lähikoulunsa (sekä aikaisemman oppilasalueen mukaan että uuden), Karamalmens skolan, Rödsdags skolan tai Lagstads skolan.

- Kaverisuhteet on otettava huomioon ja oppilaiden on saatava jatkaa samalla luokalla niiden oppilaiden kanssa, joihin he ovat luoneet vahvoja ystävyysuhteita oman vuosiluokkansa sisällä. Oppilaiden on saatava esittää toiveita siitä, kenen kanssa he haluavat olla samalla luokalla, ja nämä toiveet on otettava huomioon, kun oppilaita määrätään olemassa oleviin ryhmiin.

- Niihin oppilaisiin, jotka ovat hakeneet paikkaa Bemböle förskolasta lukuvuodelle 2022-2023, on otettava yhteyttä ja heille on tarjottava mahdollisuutta tehdä uusi esikouluhakemus.

- Nyt Bemböle skola käyvien oppilaiden perheiden muut toiveet on otettava huomioon mahdollisuuksien rajoissa.

Kaupunginhallitus kehotti käynnistämään Bemböle skolan rakennuksen tulevan toiminnan suunnittelun välittömästi koulun lakkauttamispäätöksen jälkeen ja varmistamaan, että rakennuksen kulttuurihistorialliset arvot säilyvät myös tulevaisuudessa.

Päätökset asiassa ovat luettavissa kokonaisuudessaan seuraavista linkeistä:

[Svenska rum -lautakunnan päätös 17.2.2022 § 18](#)
[Kaupunginhallituksen päätös 7.3.2022 § 71](#)

Kaupunginhallituksen tila- ja asuntojaosto seuraa rakennuksen jatkokäytön valmistelua ja sen edistymistä ja siitä raportoidaan sille vuoden 2022 loppuun mennessä.

Oikaisuvaatimus ja vaatimukset täytäntöönpanon kieltämisestä

Kaupunginhallituksen päätöksestä 7.3.2022 § 71 on tehty 14.3.2022 oikaisuvaatimus, joka sisältää vaatimuksen täytäntöönpanon kieltämisestä. Lisäksi toinen henkilö on esittänyt 11.3.2022 vaatimuksen päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä.

14.3.2022 saapunut oikaisuvaatimus ja vaatimus täytäntöönpanon kieltämisestä

14.3.2022 saapuneessa oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että kaupunginhallituksen päätös Bemböle förskolan ja Bemböle skolan toiminnan lakkauttamisesta kumotaan ja että päätöstä ei saa panna täytäntöön.

Oikaisuvaatimuksessa katsotaan, että päätöksenteko ei ole noudattanut kuntalain eikä hallintolain vaatimuksia ja että päätös on tehty virheellisin sekä puutteellisin tiedoin.

Täytäntöönpanokieltovaatimuksen osalta on viitattu mm. hallintolain 49 f §:n 1 momenttiin ja kuntalain 143 §:ään. Oikaisuvaatimuksessa katsotaan, että päätöksen täytäntöönpanolla muutoksenhaku kävisi hyödyttömäksi ja että päätöksen täytäntöönpano valituksen menestyessä aiheuttaisi huomattavan suuren vahingon.

Oikaisuvaatimus on oheismateriaalina.

11.3.2022 saapunut vaatimus täytäntöönpanon kieltämisestä

11.3.2022 saapuneessa vaatimuksessa vaaditaan täytäntöönpanon kieltämistä kaupunginhallituksen päätökseen lakkauttaa Bembölen koulu. Vaatimuksessa on viitattu mm. hallintolain 49 f §:n 1 momenttiin sekä kuntalain 143 §:ään. Vaatimuksen esittäjä katsoo, että päätöksen täytäntöönpanon johdosta muutoksenhaku käy hyödyttömäksi ja että päätöksen täytäntöönpano valituksen menestyessä aiheuttaa huomattavan suuren vahingon. Vaatimus on oheismateriaalina.

Vaatimuksessa on todettu lisäksi, että oikaisuvaatimus tullaan jättämään määräajassa. Mikäli asiassa saapuu vielä erillinen oikaisuvaatimus, se valmistellaan sen saapumisen jälkeen erikseen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Perustelut 14.3.2022 saapuneen oikaisuvaatimuksen hylkäämiselle

Oikaisuvaatimus voidaan tehdä laillisuus- ja tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Laillisuusperuste voi olla kyseessä, jos päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Kaupunginhallitus on kokonaisuutta arvioidessaan käyttänyt päätöksentekijälle kuuluvaa harkintavaltaa. Oikaisuvaatimuksessa esitettyjen seikkojen perusteella ei voida katsoa, että kaupunginhallituksen päätös olisi lainvastainen vaan kaupunginhallitus on toiminut harkintavaltansa rajoissa.

Oikaisuvaatimuksessa esitettyjen väitteiden johdosta todetaan tarkemmin seuraavaa:

Oikaisuvaatimuksen mukaan oppilaiden kuulemisprosessi on ollut virheellinen, koska kuulemiselle ei ole pyydetty vanhempien lupaa.

Oppilaat saivat mahdollisuuden tutustua koulujen oppilaisiin, henkilökuntaan, tiloihin ja opetukseen sekä esittää näkemyksiään koulunkäynnistä suuremmassa koulussa. Menettelyllä on haluttu varmistaa

myös oppilaiden näkemyksien huomioon ottaminen valmistelussa. Huoltajien lupa ei ole edellytys oppilaiden näkemysten kysymiselle.

Oikaisuvaatimuksen mukaan asukastilaisuutta koskevassa tiedotteessa (Wilma-viesti) ei ole yksilöity asiaa riittävällä tarkkuudella ja kuntalaisille ei ole siis varattu tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa lakkauttamista koskevaan asiaan.

Kouluverkkotarkasteluprosessin käynnistymisestä on tiedotettu huoltajia viestillä 25.11.2021. Tiedote on julkaistu myös Espoon kaupungin internetsivulla. Tiedotteessa on kerrottu muun muassa, että kouluverkkotarkastelulla tavoitellaan nykyisiä suurempia yksikkökokoja ja että ruotsinkielisen perusopetuksen osalta tämä koskettaa Bemböle skolaa. Tiedotteessa todetaan myös, että kouluverkkomuutoksissa huoltajille ja kuntalaisille varataan mahdollisuus osallisuuteen järjestämällä asukastilaisuus 20.12.2021, josta tiedotetaan lähemmin kaupungin verkkosivuilla.

Kutsu asukastilaisuuteen lähetettiin esikoulun ja koulun huoltajille (oheismateriaali Kutsu asukastilaisuuteen, Inbjudan till invånarmöte angående Bemböle skola och Bemböle förskola) ja tiedote asukastilaisuudesta julkaistiin Espoon kaupungin internetsivulla 14.12.2021. Kutsussa viitataan marraskuussa 2021 julkaistun uutiseen Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaan liittyvästä kouluverkon tarkastelusta (oheismateriaali Marraskuussa 2021 julkaistu uutinen, Programmet En ekonomiskt hållbar stad styr utvecklingen av skolnätet) ja että tarkastelu koskee Bemböle förskolaa ja Bemböle skolaa. Kutsussa ohjataan kuntalaisia ilmoittautumisessa asukasiltaan ja kuinka mielipiteitä ja kannanottoja voi lähettää ja miten kokousmateriaaliin voi tutustua asukasillan jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen mukaan asian selvitys on niin puutteellista, että lakkauttamis päätöksen tekeminen näillä tiedoilla on menettelyvirhe ja kaupungin tulee selvittää koulujen lakkauttamisen vaikutukset ulkopuolisen asiantuntijan sekä kaupungin oman selvitysryhmän toimesta.

Lainsäädäntö, viranomais määräykset tmv. eivät edellytä, että koulun lakkauttamis päätöksen valmistelussa käytetään ulkopuolista asiantuntijaa. Asia on valmisteltu kaupungin ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosyksikössä. Kouluverkkotarkastelu perustuu valtuuston hyväksymään TakE-ohjelmaan ja on toteutettu suomenkielisen perusopetuksen kanssa yhteistyössä laaditun prosessin mukaisesti.

Oikaisuvaatimuksen mukaan esitetyt oppilasmääräennusteet ovat harhaanjohtavia ja perustuvat vanhentuviin oppilaaksiottoalueisiin.

Oppilasennusteet perustuvat Espoon kaupungin väestöennusteesta saatuihin lukuihin sekä olemassa oleviin oppilasmääriin. Ennusteessa on tarkasteltu niitä pienalueita, jotka muodostavat koulun oppilaaksiottoalueen 1.8.2021 alkaen.

Ruotsinkielisten koulujen oppilasennusteet ovat haastavia laatia, koska väestöennuste huomioi ruotsinkieliset ja ruotsinkielisissä kouluissa on oppilaita, joiden rekisteröity äidinkieli on suomi. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut on yhteistyössä Tutkimus ja tilastot-yksikön kanssa laskenut korjauskertoimen 1,07 jota käytetään ennusteita laadittaessa. Ennusteita tarkastellaan säännöllisesti suhteessa toiminnassa oleviin oppilasmääriin.

Oikaisuvaatimuksessa on todettu, että nettosäästötavoitteiden katsotaan olevan osin virheellisiä. Oikaisuvaatimuksen mukaan kuljetuskulujen osalta on havaittavissa lisäksi huomattava virhe. Oikaisuvaatimuksen täydennyksen mukaan 33 690 euron säästölle henkilöstökuluissa ei ole ilmoitettu perustetta.

Kustannussäästöt on määritelty toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut on tehnyt valmistelun yhteistyössä talouspalveluiden kanssa.

Kuljetuskulujen osalta on huomioitu ne oppilaat, joiden lähikouluksi on osoitettu Bemböle skola. Muita oppilaita ei tässä tarkastelussa ole huomioitu, koska oppilailla on oikeus koulunkäyntiin kaupungin hänelle osoittamassa lähikoulussa.

Hallintopäällikön toimittamassa tuloslaskelmassa on eritelty taulukossa kiinteistöön liittyvät kulut (oheismateriaali Oikaisuvaatimuksen täydennys). Henkilöstökuluja on avattu tarkemmin taulukoinnin alla olevassa tekstissä, eivätkä ne sisälly tuloslaskelmataulukkaan. Henkilöstösäästö 33 690 euroa perustuu Bemböle skolan vuoden 2021 tuntihintaan.

Koulujen henkilöstömenot koostuvat kahdesta osasta. Jokainen oppilas tuo tullessaan oppilaskohtaisen rahoituksen. Tämän lisäksi koulut saavat koulukohtaisen rahoituksen per vuosiluokka. Tämä rahoitus on Bembölen koulun kohdalla vuonna 2022 yhteensä 38 730 euroa. Alle 100 oppilaan koulu saa lisäksi 2 500 euroa hankintoja varten.

Virkamiesvalmistelussa päädyttiin esittämään Bembölen koulun lakkauttamista koska katsottiin että tämän toimenpiteen haitta olisi mahdollisimman pieni koulun oppilaille ja varhaiskasvatuspalvelujen käyttäjille. Bembölen kouluin lähistöllä on useampi vaihtoehtoinen ruotsinkielinen koulu, eikä kenenkään koulumatka muodostu kohtuuttomaksi.

Oikaisuvaatimuksessa katsotaan, että arvioidessa ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosyksikön johtajan Barbro Högströmin esteellisyyttä jää epäily virkamiehen muusta erityisestä intressistä. Oikaisuvaatimuksessa on todettu, että Högström on toiminut aikaisemmin Bembölen koulun lakkauttamista koskevien päätösehdotusten esittelijänä.

Esittelijänä lautakunnassa toimii kaupungin hallintosäännön mukaisesti tulosyksikön johtaja niissä asioissa, joita ei ole erikseen määritelty toimialajohtajan esittelyvastuulle. Asian esittely lautakunnassa kuuluu tulosyksikön johtajan virkatehtäviin eikä muodosta esteellisyyssperustetta. Esittelijänä kaupunginhallituksessa toimii toimialajohtaja.

Oikaisuvaatimuksessa kyseenalaistetaan kaupunginhallituksen päätösvalta asiassa. Oikaisuvaatimuksessa todetaan myös, että valtuuston lakkautuspäätöstä liittyen Bembölen kouluun ei ole.

Espoon kaupungin hallintosäännön I osan 4 luvun 17 §:n 3 kohdan mukaan Svenska rum -lautakunta oman kieliryhmänsä osalta päättää palvelua tuottavan toiminnan lopettamisesta. Koska kaupunginhallituksen puheenjohtaja oli käyttänyt asiassa otto-oikeutta, kaupunginhallitus on ollut toimivaltainen päättämään asiasta eikä päätös ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Perustelut täytäntöönpanokieltovaatimusten hylkäämiselle

Kuntalain 143 §:n mukaan ”Päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.”

Kunnallisvalituksen piiriin kuuluvissa asioissa, kuten koulun lakkauttamista koskevassa asiassa, päätös voidaan tavallisesti panna täytäntöön ennen sen lainvoimaisuutta. Sääntö on päinvastainen kuin hallintovalitusasioissa.

Täytäntöönpano ennen päätöksen lainvoimaisuutta on kielletty, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy hyödyttömäksi. Käytännössä säännöstä on tulkittu niin, että täytäntöönpanoon voidaan ryhtyä, jos täytäntöönpanon peruuttamisesta ei valituksen menestyessä aiheudu kovin suurta vahinkoa (Harjula, Prättälä; Kuntalaki - Tausta ja tulkinnat s. 976).

Kuntaliiton julkaisussa ”Päätöksentekomenettely kouluverkon muutoksissa” on todettu, että

”Kuntalain 143 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Koulun lakkauttamista koskevat päätökset pannaan säännönmukaisesti täytäntöön eli koulu suljetaan, vaikka valitus on vireillä hallinto-oikeudessa. Hallinto-oikeudet eivät näissä tilanteissa ole yleensä antaneet täytäntöönpanokieltoja.”

Koska oikaisuvaatimus tulee hylätä, esitetään myös täytäntöönpanokieltovaatimusten hylkäämistä.

Oikaisuvaatimus tai valitus ei käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Mikäli kaupunginhallituksen päätös kumoutuisi muutoksenhaun johdosta, kaupungin pitäisi ryhtyä kumoavan päätöksen edellyttämiin toimenpiteisiin esimerkiksi oppilaiden lähikoulujen osoittamisen tai asian uuden käsittelyn osalta. Selvyyden vuoksi todetaan, että oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, jotka antaisivat aiheutta päätöksen kumoamiselle. Koulujen oppilasmäärät sekä oppilaiden lähikoulut tulisi saada päätettyä mahdollisimman pian, mikä myös puoltaa täytäntöönpanokieltovaatimusten hylkäämistä.

Täytäntöönpanokieltovaatimusten hyväksyminen päätösehdotuksen vastaisesti tarkoittaisi sitä, että kaupunginhallituksen päätöstä lakkauttaa Bemböle skolan ja förskolan toiminta 31.7.2022 ei voitaisi toteuttaa kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.

Lopuksi

Edellä mainituin perustein oikaisuvaatimus ja vaatimukset täytäntöönpanon kieltämisestä tulee hylätä.

Oheismateriaali

- Oikaisuvaatimus ja vaatimus täytäntöönpanon kieltämisestä 14.3.2022, henkilötietoja peitetty
- Oikaisuvaatimuksen liite 1
- Oikaisuvaatimuksen liite 2
- Oikaisuvaatimuksen liite 3
- Oikaisuvaatimuksen liite 4, henkilötietoja peitetty
- Oikaisuvaatimuksen liite 5
- Ei julkaista, Oikaisuvaatimuksen liitteen 5 alaliitteet 1a ja 1b, sisältävät tietoja oppilaiden koulumatkoista
- Oikaisuvaatimuksen liite 6, peitetty henkilötietoja
- Vaatimus täytäntöönpanon kieltämisestä 11.3.2022, peitetty henkilötietoja
- Kutsu asukastilaisuuteen, Inbjudan till invånarmöte angående Bemböle skola och Bemböle förskola
- Marraskuussa 2021 julkaistu uutinen, Programmet En ekonomiskt hållbar stad styr utvecklingen av skolnätet
- Kaupunginhallituksen päätös 07.03.2022 § 71
- Oikaisuvaatimuksen täydennys

Tiedoksi

Vaatimusten esittäjät